

Fondsudvalgets bemærkninger til lovudkastet

Kapitel I

Lovens anvendelsesområde

Til § 1

Til stk. 1

§ 1 fastlægger lovens anvendelsesområde. I *stk. 1* foreslås, at loven skal omfatte fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner.

Udtrykkene fonde, legater, stiftelser og selvejende institutioner har ikke i dansk ret et bestemt retligt indhold, der adskiller dem fra hinanden. Betegnelsen fond anvendes ofte på institutioner, der enten selv udøver erhverv eller gennem besiddelse af kapitalandele i et erhvervsdrivende selskab har tilknytning til et sådant. Betegnelsen legat anvendes typisk for institutioner, hvis midler er anbragt i værdipapirer som kapitalanbringelse, og som har et almennyttigt formål og/eller har til formål at tilgodese medlemmerne af en eller flere bestemte familier, medens betegnelsen kloster eller stiftelse normalt tilkendes, at institutionen helt eller delvis udleder friboliger. Nogle fonde anvender andre betegnelser, f. eks. fideikommis, eller kombinationer, f. eks. legatfond. Der knytter sig ingen særlige retsvirkninger til anvendelsen af de enkelte betegnelser.

Fælles for de pågældende institutioner er, at ingen fysisk eller juridisk person uden for institutionen har ejendomsretten til institutionens formue.

Der findes ikke i dag en lovgivning om fonde, der fastslår, hvilke retlige betingelser der skal være opfyldt, for at en fond kan opnå anerkendelse som selvstændigt retssubjekt. Der eksisterer heller ikke i lovgivningen bestemmelser, hvorfra der helt eller delvis kan udledes almindelige retningslinier for, hvad en fond er.

Den nærmere retlige afgrænsning af begrebet fonde kan herefter alene ske gennem en

analyse af øvrige almindeligt anerkendte retskilder, herunder i vidt omfang praksis og sædvane. Udvalget henviser til den historiske redegørelse i kapitel II og til bilag 7, der indeholder en analyse af afgrænsningen i forhold til andre juridiske personer.

På grundlag af disse undersøgelser kan det fremhæves, at en fond navnlig har følgende karakteristika:

- 1) En formue, der er uigenkaldeligt udskilt fra stifterens formue.
Dette betyder, at fonde, som har til hensigt at etablere en selvåndlæggelse, ikke gyldigt kan stiftes. Er formålet f. eks. alene at udlåne midlerne til stifteren eller dennes ægtefælle, må eksistensen af den selvejende institution afvises.
- 2) Et eller flere bestemte formål.
- 3) Rådighedsbeføjelserne tilkommer en selvstændigt ledelse.
- 4) Fonden kan som sådan erhverve rettigheder og indgå forpligtelser, dvs. at den er et selvstændigt retssubjekt.
- 5) Ingen fysisk eller juridisk person uden for fonden har ejendomsretten til fondens formue, dvs. at ejendomsretten til fondens formue tilkommer fonden som sådan. Aktiverne falder ikke i arv og kan ikke ved opløsning af fonden udbetales til en ejerkreds, men skal normalt udbetales eller overføres til fondens formål eller til en anden fond med samme eller lignende formål.

Med hensyn til de krav, der må stilles til den tidsmæssige udstrækning af fondens virksomhed, henvises til bemærkningerne til § 3.

Udvalget har ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for i loven at optage en definition af begrebet en fond. Man har herved lagt vægt på, at begrebet i dag er så indarbejdet, at der ikke er behov for en lovmæssig normering af alle de elementer, der indgår i de-